

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

Christiani antiqui inter Sin. praerer crucem nihil retin.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

clauferat quod anno 1399. vel 1402. contigit, cum Sinarum fines anno iam 1206. perruperant Tartari, qua certa temporum designatione illi euanescent anni quingenti aut circiter, quos ab ingressu Hebræorum cum Tartaris in Sinas numerabat. Multo gratius ex eodem cognouit Riccius Sincini, Sciansij, & Caifuni Christianitatem antiquam & nobilem vsque adhuc esse superstitem, sed à se nunc ita diuersam, vt ne scirent quidem Christiani quid esset Christus. Vulgo Terzanos aiebat nuncupari, & opinabatur Riccius, eo vocabulo significari regionem vnde in Sinas aduenissent; ex ritu vero quem consecrabantur addebat Hebræus homines Scezuocitari, ex nota scilicet qua denarius numerus etiamnum signatur, quæ apud illos Crucis figura est. Circumscribunt aliter Sinenses eorum nomina & per eos qui porcinam non edunt Saracenos; qui neruos non edunt Hebræos intelligunt, Christianos, qui esu se abstinent animalium integræ vngulæ, haud quidem ab iis religione prohibiti, sed more patrio quem secum in Sinas allatum conseruarunt; cum Sinæ vescantur alienorum carnibus, & equorum. Caifuni templum hi Christiani habere, floruitque illic eorum religio quoad Saraceni vel eorum in armis gloriæ inuidi, vel innato in Christum odio, in eorum exilia iurunt, hac ipsa vsi armorum laude, vt eorum fidem in aula suspectam facerent; quare meta fracti, & posthabito Dei cultu suis inter Sinas bonis & commodis, alij ad Molem, ad Mahometem. alij transfugeret; magna pars ad vnam è tribus Sinensium sectis. Templum Osciatis simulachro dicendum reliquerunt, ex antiqua deorum religionis sanctitate, nihil sibi fecere reliquum præter sanctæ Crucis venerationem qua solent omnia signare, præsertim cibos, etsi causam rogati, aliam non norint, nisi se à maioribus ita doctos: Locis tamen quibusdam in filiorum infantium frontibus illam pingunt, velut auerruncum mali amoris fascini maximè amuletum: sed vnde vim illam traxerit ignorant.

Post hunc satis prolixum cum Riccio sermonem, discedens Hebræus, familiarum aliquot, scripta illi dedit cognomina desolata Caifuni Christianitatis; misitque postridie ex iis vnum, quem publico quoque muneris ambitus in aulam pellexerat. Domo hic Cian opulenta, & illustri ortus cognatum habebat in Nanchinensi qua illius Præsidem, Riccio singulariter amicum; semper nihilominus dissimulantem apud illum, & nomen Externi & Crucis adorationem; hic è contrario Riccium inuisens & crucem in fronte forium aduertens, animo gestiit, pronusque illam adorauit; inde aggressus à Riccio de illa scitari, auditoque illius & religionis auitæ mysterio, sibi prorsus ignoto magnam vultu latitiam prætulit, simul acerbam manantibus lacrimis dolorem, ob tanti boni memoriam processu temporum in suis Caifunensibus obrutam, damnauitque maiores vehementer qui transmittere illam posteris neglegissent; tametsi vero Polygamus, sed quod

Christiani
antiqui inter
Sin. præter
crucem nihil
retin.

quod esset acri iudicio, & perfunderetur abunde cœlesti luce, credebatur facilè ad Christum accessurus, cum ad discessum festinandum adegit illum necessitas inveniendi muneris quæstuosi, diffidendumque in incerta salutis negotium. Quid eo postea factum sit non inueni. Pollicitus quidem Riccio fuerat renunciaturam de Christianis qui trans marum magnam inter Sinas & Tartaros medium sedes habere dicebantur, ut qui ad Sciensem spectarent Prouinciam cui ipse præerat, quid autem egerit, à nemine proditur, famam tamen secutus Riccius numerosam illius Christianitatis, exploratorem eò destinabat quò deinde audito statueret certius num quo modo posset ad salutem iuari; sed nunquam tantum viatici habuit, quantum itineri tam longo opus erat: vnum ex nostris fratribus cum prudente doctoque Neophyto aliquanto post Caifunum misit, deditque per eos literas quibus reliquos illic è Christianis veteribus, & Iudæis mouebat, si non grauentur de lege veri Dei audire, præsto à se futurum qui hanc eos doceret. Ad hoc miseri Christiani, seu verecundati peregrinam originem, quam Sinensi ut poterant nomine tegebant, seu infortunij alicuius vmbra exterriti, beneficium delatum eiusque nuncios iniquis auribus acceperunt; Iudæi humanius; nam & dicentes audire, illorumque Archisynagogus literas admisit, quibus significabat Riccius habere diuinæ Scripturæ libros omnes characteris Hebraici Typo eximio editos; quo nuntiò senex mirè gaudens, inuidere se illi aut thesaurum tam diuitem; sed cum perlegendis literis eo venit ubi Riccius de nouo testamento, & impleto dudum promissi Messia aduentu agebat; quassans caput scelestus, supersunt inquit, ad eius aduentum anni decies mille; cœtera flocci fecit. Erat hic ætate decrepitus; adeò natura vel legis suæ studio imprudens ut tyrannum magis quam Sacerdotem saperet: suos enim vetabat, nisi mallent perire, velci aliis victimis, quàm quas ipse mactasset, quod verissimè ab eo cum fieret, intolerandum iis videbatur. Quamobrem hac vsi opportunitate, dignitatem Archisynagogi Riccio deferunt notæ ut aiebant sanctitatis & scientiæ viro, si modo vellent suilla abstinere. Fratri nostro synagogam, ostendunt & de sacris literis quem solum habebant Mosis pentateuchum antiquæ manus, & punctorum vocalibus carentem, ex quo librorum initia, & fines exscripsit, nec aliud constitit itineris illius compendium. Venere postea indidem Pechinum tres iuvenes eiusdem ritus, boni ingenij, & ad Veri intelligentiam procliuus, quos pro temporis breuitate summatim Riccius, de Messia & lege illius instituit, cuius etiam sibi exhibitam iconem; Christiano more adorarunt. Referebant autem Archisynagogum fato functum; munus illud in eius filium recidisse, non legis modo sed & linguæ Hebrææ imperitissimum, quæ res ab eo nonnullos ad idola, quosdam ad Mahometem auerteat; vltro etiam aliquos ad Christum, dummodo Circumcisionis durissimo onere infantem leuarentur, quam Sinenses aiebant

Literæ Riccij ad illos, & ad Iudæos irritæ.